

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

**Дипломна робота
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр з фінансів, банківської справи та
страхування**
зі спеціальності: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за освітньою програмою: Управління діяльністю банків на фінансовому ринку
на тему: «Управління забезпеченням банківських позичок»

Виконавець:

студент 63К групи факультету
Фінанси, банківська справа та
страхування

Колосовський Іван Миколайович
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Коваленко Вікторія Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2020

АНОТАЦІЇ

Колосовський І. М. «Управління забезпеченням банківських позичок»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072_Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного спрямування «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020 рік.

У роботі розглядаються: теоретичні засади в управлінні забезпеченням банківських позичок; характеристика міжнародних, національних стандартів оцінки та управління забезпеченням банківських позичок; аналіз форм забезпечення банківських позик та структура кредитного портфелю в ПАТ АБ «Південний»; характеристика основних цілей, завдань та напрямів політики «Про заставу» ПАТ АБ «Південний»; показники економічних нормативів ліквідності; рівні ліквідності забезпечення.

За результатами дослідження сформульовані пропозиції щодо вдосконалення науково-методичних підходів до розрахунку заставної вартості та забезпеченості банківської позички.

Одержані результати можуть бути використані для удосконалення якості оцінки та використання форм забезпечення банківських позик ПАТ АБ «Південний».

Ключові слова: ліквідність застави, заставний портфель, кредитний портфель, заставна вартість, форма забезпечення, МСО, ризик забезпечення кредиту, кредитний ризик.

ANNOTATION

Kolosovskyi I. M. " Management of bank loans "

Qualifying work for a master's degree in "072 Finance, Banking and Insurance" in the master's program of professional management "Management of banks in the financial market" - Odessa National Economic University. - Odessa, 2020.

The paper considers: theoretical principles in the management of bank loans; characteristics of international, national standards for evaluation and management of bank loans; analysis of forms of bank loans and the structure of the loan portfolio in the Joint Stock Bank "Southern"; characteristics of the main goals, objectives and policies of the "Pledge" policy of the Joint Stock Bank "Southern"; indicators of economic liquidity standards; levels of liquidity collateral.

Based on the results of the study, proposals have been formulated to improve scientific and methodological approaches to the calculation of collateral value and bank loan security.

The obtained results can be used to improve the quality of assessment and use of forms of bank loans of PJSC JSB "Southern".

Key words: liquidity of collateral, mortgage portfolio, loan portfolio, collateral value, form of collateral, IVS, credit collateral risk, credit risk.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1.....	9
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ БАНКІВСЬКИХ ПОЗИЧОК	9
1.1. Економічна сутність, зміст та основні принципи забезпечення банківських позичок	9
1.2. Організаційно-функціональні аспекти забезпечення виконання позичкових зобов'язань та їх класифікація.....	17
1.3 Характеристика міжнародних, національних стандартів оцінки та управління забезпеченням банківських позичок	29
Висновки до першого розділу	40
АНАЛІЗ ЗАСТАВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ АБ «ПІВДЕННИЙ».....	41
2.1. Загальна характеристика діяльності Публічного акціонерного товариства Акціонерного банку «Південний»	41
2.2. Аналіз форм забезпечення банківських позик та структура кредитного портфелю в ПАТ АБ «Південний»	51
2.3. Характеристика основних цілей, завдань та напрямів політики «Про заставу» ПАТ АБ «Південний»	59
РОЗДІЛ 3.....	68
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ТА ІНСТРУМЕНТІВ В УПРАВЛІННІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ БАНКІВСЬКИХ ПОЗИЧОК	68
3.1. Удосконалення науково-методичних підходів до розрахунку заставної вартості та забезпеченості банківської позички.....	68
3.2. Пропозиція, що до вдосконалення якості оцінки за допомогою використання системної кластеризації об'єктів оцінки.....	74
3.3. Напрямки удосконалення використання форм забезпечення банківських позик	81
Висновки до 3 розділу	88
ВИСНОВКИ	91

	4
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	95
ДОДАТКИ	104

ВСТУП

В умовах ринкової економіки банківська діяльність на всіх її етапах супроводжується ризиками, вони притаманні практично всім банківським операціям. Адже банк, вступаючи в кредитні правовідносини, наражається на ризик неповернення своїх кредитних коштів своїми позичальниками. Це може підірвати його репутацію серед вкладників, які довіряють йому свої заощадження і за рахунок яких банк здійснює активні операції з кредитування, а також може призвести до банкрутства банку, оскільки банк не буде в змозі розрахуватися за своїми зобов'язаннями вчасно за першою вимогою. Отже, ризик як економічна категорія прямо залежить від правових наслідків тих чи інших дій за зобов'язаннями. Підвищені банківські ризики призводять до значних фінансових втрат і, як наслідок, до банкрутства банків.

Важливе значення для ефективної організації кредитних відносин між банками і клієнтами мають принципи банківського кредитування. Банківське кредитування здійснюється за такими принципами: строковість, повернення, цільовий характер, забезпеченість та платність кредиту.

Кожен кредит вимагає забезпечення. Принцип забезпеченості має захистити інтереси банку і не допустити збитків від неповернення боргу внаслідок неплатоспроможності позичальника. Він означає, що проти заборгованості за кредитом, яка відображається в пасиві балансу клієнта-боржника, має бути певне майно, яке враховується в активі його балансу, або зобов'язання третьої особи погасити борг банку (гарантії, поручительства, тощо).

Система правових та економічних методів захисту інтересів кредитора включає відповідні способи забезпечення зобов'язань і є однією з найактуальніших проблем у діяльності комерційних банків на нинішньому етапі їх розвитку. Проблема мінімізації банківських (кредитних) ризиків та

заходи щодо забезпечення виконання зобов'язань є комплексною. Її вивчення вимагає зусиль багатьох спеціалістів.

Актуальність розгляду зазначеної проблеми полягає в тому, що надійність забезпечення безпосередньо впливає на ефективність банківської системи в цілому, тобто на кредитну політику банку та прибутковість банківських установ.

В зв'язку з цим виникнення безнадійної заборгованості в багатьох випадках безпосередньо пов'язане з помилками при використанні різних форм забезпечення зобов'язань.

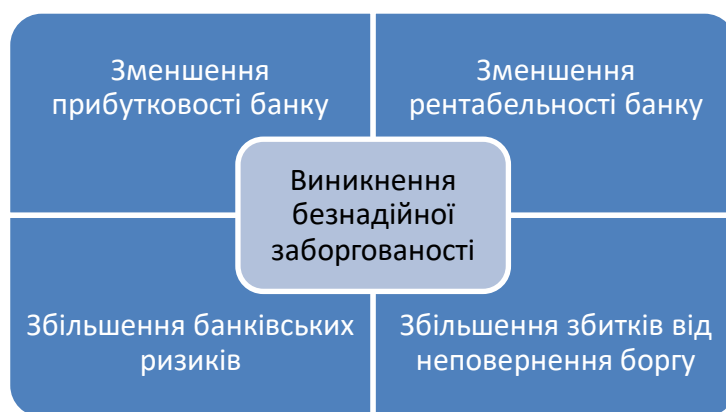

Рис. 1. Дерево проблем пов'язаних з помилками при використанні різних форм забезпечення зобов'язань.

Джерело: розраховано та складено автором за даними ЗУ Про заставу [2]

Усе вищевикладене дає підстави стверджувати, що подальший розвиток кредитних відносин пов'язаний і залежить від розвитку способів забезпечення виконання кредитних зобов'язань, ефективність застосування яких, у свою чергу впливає на рентабельність банківської установи, дає банку можливість зміцнити свою незалежність і тим самим зменшити кредитний ризик.

Дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених присвячених питанню форм забезпечення банківських кредитів знайшли відображення у працях І.А. Бланка, Д. Гриджули, А.Т. Ковальчука, Д.І. Мейера, М.В. Тітенкової, Г.Ф. Шершеневича, Г. Белоглазова, Д. Гриджука, А. Мороза, М. Кабушкіна, Н. Костюченка, Л. Кузнецової, В. Лагутіна, О. Лаврушина; питання оцінки

вартості майна для цілей кредитування отримали висвітлення в роботах представників вітчизняної та зарубіжної науки М. Брагінського, У. Владічіна, Грибовського, А. Грязнова, В. Криворотова, Г. Мікеріна, А. Мишанова, І. Подколзина, В. Рослова, М. Федотової, Д. Фоміна, О. Щербакової.

У процесі роботи над темою вивчені роботи з визначення заставної вартості, заставного дисконту та управління ризиком забезпечення банківських позичок В. Галасюка, В. Міщенко, О. Кореневої, Я. Маркуса, Д. Мінімуліна, Т. Сірош, Є. Яскевича та багатьох інших. Однак дане питання потребує подальшого наукового дослідження.

Метою дослідження даної роботи є обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення форм і методів управління забезпечення банківських позичок, розвиток науково-методичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління забезпеченням банківських позичок з урахуванням ризиків, що притаманні процесу супроводження заставного портфеля банків, в умовах значної невизначеності функціонування банків.

При цьому реалізація цієї мети потребує вирішення конкретних завдань:

- теоретичне обґрунтування та актуальність застосування форм забезпечення погашення позики, економічна сутність, зміст та основні принципи забезпечення банківських позичок;
- організаційно-функціональні аспекти забезпечення виконання позичкових зобов'язань та їх класифікація
- вивчення чинної нормативно-правової бази з питань забезпечення кредитних зобов'язань, характеристика міжнародних, національних стандартів оцінки та управління забезпеченням банківських позичок;
- удосконалення науково-методичних підходів до розрахунку заставної вартості та забезпеченості банківської позички;
- пропозиція, що до вдосконалення якості оцінки за допомогою використання системної кластеризації об'єктів оцінки, визначення напрямків удосконалення використання форм забезпечення банківських позик

Об'єктом дослідження виступає процес управління забезпеченням банківських позичок.

Предметом дослідження даної роботи є управління забезпеченням банківських позичок, економічні відносини, які виникають у процесі управління забезпеченням банківських позичок. Сукупність теоретичних, методичних та практичних положень щодо управління забезпеченням банківських позичок з урахуванням принципів сучасної концепції кредитного ризик-менеджменту.

Для розкриття змісту предмету даної роботи використовувались наступні методи дослідження: нормативний аналіз регулятивного капіталу ПАТ АБ «Південний», методи емпіричних досліджень, кластеризації та дисперсійний аналіз при розробці методів вдосконалення якості оцінки об'єктів застави, тобто використовувались статистичні дані, аналіз документів, реальні спостереження.

Інформаційною базою дослідження є Закони України, Постанови Верховної Ради та Національним банком України, Цивільний кодекс, нормативні документи міністерств та відомств. Використовуються статистичні матеріали, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів.

Публікації та апробація результатів дослідження. Опубліковано тези на тему «Заставний депозит як найліквідніша та зручна форма позики за кредитом» в IV Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених "Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами", де розглянуто питання про переваги застосування кредиту під заставу депозиту для бізнесу, а також проаналізовано на прикладі ПАТ АБ «Південний» ставки по депозиту «Заставний» охарактеризовано загальні особливості про заставу грошових коштів та пов'язані з цим ризики.

ВИСНОВКИ

В ході проведення дослідження теоретичних та практичних засад управління заставною діяльністю банківськими установами, були виявлені суть забезпечення, його принципи, визначення структури заставного портфеля. Також розглядалась роль заставної діяльності серед інших банківських операцій, виявлено, що забезпечення позики має важливе значення в кредитних операціях банку, оскільки в кінцевому підсумку це забезпечує прибуток банку. Досліджено застосування системної кластиризації об'єктів оцінки, на практиці. Визначено що мета забезпечення повернення позики полягає в тому, щоб отримати деякі права поверх основних прав за контрактом у випадку порушення позову проти клієнта, якщо не дотримуються умови погашення позики. Забезпечення приймається, якщо банк вважає, що особисті зобов'язання клієнта по виплаті позики недостатні для її повного погашення. В цьому випадку повинні застосовуватися загальні принципи надання кредиту.

Інститут застави в сфері кредитування займає одну з найважливіших ланок при видачі кредиту, повністю впливає на умови кредитування та відображає стан економіки в т.ч.:

1) ліквідність і стан запропонованого в заставу майна, яке належить суб'єктам господарювання (свідчить про фізичний та моральний стан майна в цілому по державі); платоспроможність та здатність запроваджувати нові технології за рахунок кредиту, здійснювати інвестиції;

2) уникнення ризиків при кредитуванні, що впливає на надійність та рентабельність банківської системи в цілому.

Застава відноситься до одного із принципів кредитування «принцип забезпеченості кредиту», і тому являє собою одну з головних умов при видачі кредитів.

Ліквідне та достатнє забезпечення відіграє велику роль при наданні кредиту позичальнику, з одного боку банк не формує резерви та отримує

гарантію повернення кредиту та відсотків за рахунок застави в разі непогашення кредиту, з другого боку позичальник отримує кредит на більш вигідних умовах за рахунок надання в забезпечення високоліквідної застави. Однією з причин виникнення проблемних кредитів є помилки в оцінці забезпеченості позики. Тому при укладанні кредитних договорів слід ретельно ставитись до вивчення запропонованої застави, шукати компромісний варіант, але погоджуватись виключно на застосування такого виду застави, який у конкретній ситуації є найбільш надійним.

Виникнення безнадійної заборгованості в багатьох випадках пов'язане з помилками при використанні різних видів застав. При взятті в забезпечення застави, банки повинні враховувати подвійний розмір майна, що надається в заставу та можливість швидко та в повному обсязі реалізувати заставлене майно через відповідні періоди. При наданні в забезпечення застави банки повинні враховувати специфіку кожного виду та реально оцінювати можливість відчуження позичальником заставленого майна, звернення стягнення на дане майно та його реалізацію банком. У кінцевому підсумку банку потрібно передбачити наперед всі варіанти можливих проблем, які можуть виникнути в майбутньому. Розглядати запропоновану заставу, як достатню, ліквідну та правову тільки після ретельного її вивчення економічними, юридичними підрозділами, підрозділами безпеки та оцінювачами майна. Все це є ще однією з причин, що обґрунтовує доцільність поглибленого теоретичного й практичного опрацювання всіх аспектів цієї проблематики.

На прикладі ПАТ АБ «Південний» був проаналізований заставний портфель, як головна складова заставної діяльності та кредитний портфель, як головна складова кредитно діяльності банківської установи, оцінені ризики заставної і кредитної діяльності банку. Аналізуючи діяльність ПАТ АБ «Південний» ми можемо зробити висновок, що Банк відрізняється достатньо стійким фінансовим положенням на українському банківському секторі. Він відрізняється також достатньо успішними фінансовими результатами і структурованим кредитним та заставним портфелями. Найбільшу питому вагу у

кредитному портфелі банку займають кредити юридичним особам. Це говорить про те що робота Банку в основному направлена на обслуговування юридичних осіб, в більшості - корпоративних клієнтів. Доля твердого забезпечення складає близько 35% у загальній структурі заставного портфеля. А найбільш поширена форма твердого забезпечення це інше нерухоме майно (нежитловий фонд), яке включає комерційну нерухомість (офіси, магазини, виробничо-складські та адміністративні приміщення і т.д.) у загальній структурі заставного портфеля. Найбільш використовувана така форма забезпечення як гарантії та поруки клієнтів – 70%. Дана форма забезпечення в основному служить додатковою заставою, яка додається до більш твердої застави (в нашому випадку нерухоме майно).

Із проведеного дослідження можна зробити висновок, що для удосконалення практики кредитних взаємовідносин з клієнтами в умовах підвищеного кредитного ризику та забезпечення надійного захисту інтересів банку необхідно:

- розробити законодавчу базу по захисту прав кредиторів;
- провести коригування діючого законодавства з огляду на практику вирішення судами спорів, пов'язаних із застосуванням закону України "Про заставу";
- з метою захисту майнових прав кредитора внести в Кримінальний Кодекс положення про відповідальність Заставодавця за несанкціоновану реалізацію заставленого майна;
- прискорити створення централізованої міжбанківської системи оперативного отримання інформації щодо недобросовісних позичальників, поручителів, заставодавців;
- особливу увагу приділяти етапу перевірки Заставодавця та майна, що передається в заставу, перед наданням кредиту, процедуру проводити строго у відповідності з нормативними документами Акціонерного банку «Південний»;
- здійснювати в процесі кредитування постійний аналіз господарсько-фінансової діяльності позичальників, гарантів і поручителів з позицій

можливості виконання ними своїх зобов'язань перед банком з врахуванням динаміки їх показників;

- зменшити частку в структурі забезпечення ПАТ АБ «Південний» таких видів застави, як товари в обороті та переробці, вантажні автомобілі та обладнання;

- проводити обов'язкове страхування переданого в заставу майна на користь Заставодержателя тільки в надійних страхових компаніях;

- здійснювати в процесі кредитування постійний контроль за збереженням застави, її станом і ліквідністю, вимагати від позичальників.

Усе вищевикладене дає підстави стверджувати, що подальший розвиток кредитних відносин пов'язаний і залежить від розвитку інституту застави та інших способів забезпечення виконання кредитних зобов'язань, ефективність застосування яких, у свою чергу, безпосередньо впливає на рентабельність, надійність та стабільність банківської системи в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України, затверджений Верховною Радою України від 07.12.2000 №2121–III (Редакція станом на 01.01.2015) – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
2. Про заставу [Електронний ресурс] : закон України, затверджений Верховною Радою України від від 02.10.1992 № 2654-XII (Редакція станом на 06.11.2014) – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
3. Енциклопедія банківської справи України / [редкол. В. С. Стельмах (голова) та ін.]. – К. : Молодь: Ін Юре, 2001. – 680 с.
4. Лагутін В.Д. / Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. — 215 с. — (Вища освіта XXI століття).
5. Скоков Б. Г., Краївська І. А. Гроші і кредит. конс. лекцій, навчально-методичний матеріал.— Харків, ХНАМГ, 2009.— 244 с.
6. Банківські операції [Текст] : навч. посібник / О. В. Васюренко. - 5-те вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2006. - 311 с. - (Вища освіта XXI століття).
7. И. Н. Аксёнова. Способы обеспечения исполнения обязательств // Экономическое развитие России, 1996. – № 6.
8. Банківський менеджмент : підруч. / [за ред. О. А. Кириченка. В. І. Міщенко]. – К. : Знання, 2005. – 831 с.
9. Гладких Д. “Основні тенденції розвитку кредитного ринку в Україні, або колективний портрет українського позичальника”. Журнал “Вісник НБУ” № 09/2001.
10. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Соляр В.В., Маслов С.І. Основи банківської справи: Навчальний посібник. - : К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 410 с.

11. Александрова М. М. Гроші. Фінанси. Кредит : навч. посіб. / М. М. Александрова, С. О. Маслова ; ред. Г. Г. Кірейцев. — 2-е вид., перероб. і доп. — К. : ЦУЛ, 2002. — 336 с.
12. Гроші та кредит: Підручник / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2001. — 599 с.
13. Мороз А.М. Банківські операції : підруч. / [за ред. Проф. А. М. Мороза]. — К. : КНЕУ, 2002. — 476 с.
14. Лукашевич И.В. / Залог и его оценка в условиях кризиса // И.В. Лукашевич, Т.А. Пустовалова // Журнал «Корпоративные финансы». — 2009. — №2 (10).
15. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа [підручник] / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. — К.: Знання 2008. — 564 с.
16. Владичин У. В. Банківське кредитування: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. — К.: Атіка, 2008. — 648 с.
17. Долан Э. Дж., Кэмпбелл К. Д., Кэмпбелл Р. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика: Пер. с англ./Под общ. ред. В. В. Лукашевича, М.Б. Ярцева. - СПб.: СПб. оркестр: Литера плюс, 1994.
18. Кравцова Г.И., Василенко Н.К., Козлова И.К. и др. /Организация деятельности коммерческих банков: Учебник. Под общ. Ред. Кравцовой Г.И. — Мн.: БГЭУ, 2001- 455с.
19. Управление кредитным портфелем [Текст] / Э. М. Морсман ; пер. с англ. М. Даниэль. - М. : Альпина Бизнес Букс, 2004. - 206 с.
20. Кочетков В.М. Основы управления современным коммерческим банком: Учеб. Пособие. — К.: МАУП, 1998.-72с.
21. Тесьолкін Д. О. // Управління механізмом повернення кредитів комерційним банкам / Економіка та регіони – 2009 р. - №1(20)
22. Офіційний сайт Акціонерного банку «Південний» [Електронний ресурс] .– Режим доступу : <http://bank.com.ua/>

23. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності: Навчальний посібник. - К. КНЕУ, 2006.
24. Сынки-мл. Джозеф Ф. Финансовый менеджмент в коммерческом банке: и в индустрии финансовых услуг : пер. с англ. / Джозеф Ф. Сынки-мл. - М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. - 1018 с.
25. Міжнародні стандарти оцінки 2007. – Восьме видання, 2008 / пер. з англ. С.Пузенко. – К. : «АртЕк», 2008. – 432 с.
26. Статистичний бюлетень (електронне видання) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
27. Васюренко О.В. Банківський нагляд: підручник / О.В. Васюренко, О.М. Сидоренко. – К. : Знання, 2011. – 502 с.
28. Гудзь Т.П. Банківський нагляд: навч. посіб. [Текст] / Т.П. Гудзь. – К. : Ліра, 2008. – 380 с.
29. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К. КНЕУ, - 2003.- 347с.
30. Фесенко І. А. Особливі форми забезпечення споживчого кредиту [Електронний ресурс] / І. А. Фесенко // Фінансовий простір . - 2014. - № 2. - С. 151-155. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Fin_pr_2014_2_21.pdf
31. Коркина В.С., Куприянов А.В. Залоговый портфель коммерческого банка // Российское предпринимательство. — 2013. — № 10 (232). — с. 22-27. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.creativeconomy.ru/articles/28894/>
32. Мельникова Н.А. Управление обеспечением возврата банковских кредитов АВТОРЕФЕРАТ диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук - Санкт-Петербург – 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pandia.org/text/78/562/13685.php>
33. Дані річної фінансової звітності банків України [Електронний ресурс] .– Режим доступу <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1> – офіційний сайт НБУ.

34. Гагауз В.М., Коваленко В.В., Кузнєцова Л.В. // УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ БАНКІВСЬКИХ ПОЗИЧОК: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ – 2016 - С. 34-45

35. Політика «Про заставу» Акціонерного банку «Південний» від 16.04.2013 р.

36. Положення «Про кредитування», затверджене постановою Правління НБУ від 28.09.1995 р. № 246. – електронний ресурс. – режим доступу до ресурсу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1045.2824.2>

37. Ковальов О.Л. Класифікація банківських ризиків. Фактори, що впливають на кредитні ризики, і підходи до їх класифікації // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. - №2. - С.63.

38. Бутенко О. Організація регулювання процесів споживчого кредитування у країнах Центральної та Східної Європи / О. Бутенко // Банківська справа. - 2008. - № 1. - С. 18-23.

39. Версаль Н.І., Олексієнко С.М. Кредитні ризики як важлива складова ризиків банківської діяльності // Фінанси України (укр.). - 2002. - № 8. - С. 86-96.

40. Грачева М. Н. Особливості корпоративного управління в банках // Банківський огляд. - 2004.-№9. -С. 43.

41. Денисенко М.П. Грошово-кредитна діяльність банків : Навч. посібник. / М.П. Денисенко, В.Г. Кабанов, Л.М. Худолій та інш. - К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2004. - 339 с.

42. Лаврушин О.И. Кредит и экономический рост / О.И. Лаврушин // Банковское дело. - № 1. - 2010. - С. 24-27.

43. Лаптев С. М., Денисенко М. П., Кабанов В. Г., Любунь О. С. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід). Київ: ВД "Професіонал", 2004 - 320 с.

44. Івченко М. Споживче кредитування та перспективи його розвитку в Україні //Економічна правда, № 2, 2010р. – С. 6-8.

45. Інтеграційні процеси та розвиток фінансової системи України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (29 - 30 листопада 2007 року). - Х.: ФОП Лібуркіна Л. М., 2007. -224 с.
46. Система банківського менеджменту: Навч. посібник / А.Т. Головка, В.І. Грушко, М.П. Денисенко та ін.; За ред.. О.С. Любунь та В.І. Грушко. – К.: Інкос, 2008. – 480 с.
47. Ковальов О.Л. Класифікація банківських ризиків. Фактори, що впливають на кредитні ризики, і підходи до їх класифікації // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. - №2. - С.63.
48. Наріжна Н.В. Організація управління ризиком ліквідності у банківських установах // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. - № 5. - С. 65-69.
49. Пернарівський О. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку // Вісник НБУ. – 2006. - №10. - С. 26-30.
50. Закон України “Про іпотеку” від 05.06.2003 №8998-VII зі змінами та доповненнями.
51. Закон України “Про страхування” від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями.
52. Сабодаш Р.//Страховання кредитних ризиків-спосіб забезпечення виконання зобов'язань чи їх окремий вид?//Підприємство, господарство, право.- №11.-2005р.
53. Безбородова Т. В. Стан банківського кредитування в Україні в посткризовому періоді [Електронний ресурс] / Т. В. Безбородова // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво . - 2013. - № 1. - С. 31-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/drep_2013_1_8.pdf
54. Самойлюк М. А. // Кредитні відносини, та їх вплив на сучасну кризу в країні / Економіка АПК – 2009 р. - №7 – С. 32-36.
55. Швайка М. Світова фінансова криза: причини виникнення та шляхи подолання / М. Швайка // Банківська справа. – 2009. – № 6.

56. Голик М. В. Банківське кредитування в умовах фінансово-економічної нестабільності [Електронний ресурс] / М. В. Голик // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси . - 2012. - Вип. 9(4). - С. 122-129 . - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2012_9\(4\)_15.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2012_9(4)_15.pdf)

57. Любіч О. О. Аналіз ризиків кредитування галузей як інструмент антикризових заходів [Електронний ресурс] / О. О. Любіч, В. М. Домрачев // Економіка промисловості . - 2012. - № 3-4. - С. 123-131. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/econpr_2012_3-4_20.pdf

58. Марцин В. С. Роль держави у формуванні сприятливої фінансово-кредитної політики в умовах економічної кризи / В. С. Марцин // Економіка. Фінанси Право. — 2009. — № 4. — С. 18.

59. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями [Електронний ресурс] : положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

60. Артеменков И. МСО-2011 (тезисы доклада конференции в Ялте 21.09.2011) / Вісник оцінки. – 2011. – № 3–4.– С. 11–17.

61. Словник економічних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekonomiks.net.ua/>.

62. Стельмах В. С. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання та нагляду: науково-методичні матеріали / В. С. Стельмах, В. І. Міщенко. – К. : НБУ. ЦНД, 2008. – 286 с

63. Банківська енциклопедія / [С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова]. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. – 504 с. – (Інституційні засади розвитку банківської системи України).

64. Іващук О. Концептуальні підходи до ліквідності банку як об'єкту фінансового управління / О. Іващук // Галицький економічний вісник. – 2010. –

№ 2(27).– С. 163–169 – (фінансово-кредитне забезпечення діяльності господарюючих суб'єктів).

65. Лунева Ю. В. Сущность и содержание кредитного менеджмента в коммерческом банке / Ю. В. Лунева // Банковское дело. – 2005. – № 5. – С. 106–112.

66. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс: – Издательство Олимп-бизнес, 2014. – 1008 с.

67. Оценка для целей залога: теория, практика, рекомендации / [М. А. Федотова, В. Ю. Рослов, О. Н. Щербакова, А. И. Мышанов]. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 348 с.

68. Яскевич Е. Е. Сколько стоит ликвидность? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.cons-s.ru/materials?page=1&g=&q=&name=&author>

69. Козырь Ю. В. Оценка ликвидационной стоимости / Ю. Козырь // Вопросы оценки. – 2000. – № 4. – С. 49–50.

70. Про заставу [Електронний ресурс] : закон України від 02.10.1992 № 2654-ХІІ / Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

71. Владичин У. В. Банківське кредитування : навчальний посібник / за ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. – К. : Атіка, 2008. – 648 с.

72. Про затвердження Національного стандарту № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 р. № 1185. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

73. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

74. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

75. Про іпотеку [Електронний ресурс] : закон України від № 3201-IV від 15.12.2005/ Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>

76. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати [Електронний ресурс] : закон України від від 01.07.2020, підстава - 79-IX Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-15#Text>

77. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень [Електронний ресурс] : закон України від від 01.01.2020, підстава - 293-IX Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу : Про забезпечення вимог креди... | від 18.11.2003 № 1255-IV (rada.gov.ua)

78. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю [Електронний ресурс] : закон України від 19.06.2003 № 978-IV Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: Про фінансово-кредитні механі... | від 19.06.2003 № 978-IV (rada.gov.ua)

79. Про нотаріат [Електронний ресурс] : закон України від 02.09.1993 № 3425-XII Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: Про нотаріат | від 02.09.1993 № 3425-XII (rada.gov.ua)

80. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України [Електронний ресурс] : закон України від 02.02.2012 № 296/5 Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: Про затвердження Порядку вчине... | від 22.02.2012 № 296/5 (rada.gov.ua)

81. КОДЕКС УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА [Електронний ресурс] : закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII Офіційний сайт ВР України. – Режим доступу: Кодекс України з процедур ... | від 18.10.2018 № 2597-VIII (rada.gov.ua)

82. Банківське кредитування : навчальний посібник / У. В. Владичин; За ред. д.е.н., проф.С. К. Реверчука. — К. : Атіка, 2008.

83. Гражданский кодекс Российской Федерации : Ч. 1 // Свод законов Российской Федерации. — 1994. — № 32. — Ст. 3301.

84. Официальный сайт Ассоциации российских банков // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.arb.ru/>.
85. Гагауз В. Н. Рейтинговая система оценки залогового портфеля [Электронный ресурс]. – «Best Practise (банковские кейсы)». – Москва, 2015 – 01(13) I квартал. – Режим доступа к журналу : <http://bosfera.ru/>.
86. Стерник Г. М. Анализ рынка недвижимости для профессионалов / Г. М. Стерник, С. Г. Стерник. – М. : «Экономика», 2010. – 601 с.
87. Яскевич Е. Е. Сколько стоит ликвидность? [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.cons-s.ru/materials?page=1&g=&q=&name=&author.>
88. Козырь Ю. В. Оценка стоимости ликвидности / Ю. В. Козырь // Финансы и кредит. – 2004. – № 19. – С. 37–44.
89. .Оценка для целей залога: теория, практика, рекомендации / [М. А. Федотова, В. Ю. Рослов, О. Н. Щербакова, А. И. Мышанов]. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 348 с.
90. Рэдаэд К. Управление финансовыми рисками / К. Рэдаэд, С. Хьюс. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 266 с.
91. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні [Электронный ресурс] : закон України, прийнятий верховною радою України від 12.07.2001 № 2658-III. – Режим доступа : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.